

barbarizem. Ali smo kaj boljši dandanes v prosvetljenem veku napredku in civilizaciji?

Italjani so se vsilili v Abysinijo. Menelek, kralj abisinski je dobil lepo priliko, zmlatiti sovraga in se je je poslužil. Afriški barbarje uničili so armado kralja Humberta, na 10.000 Italijanov je padlo pod sulicami divjih Afrikanov. Civilizovana Evropa simpatizuje z Italijo in se zadovoljuje z izgovorom, da Abisinci so divjaki, dasi ravno je bilo tam krščanstvo stoletja v polnem cvetu. Angleška kraljica in nemški cesar sta oba brzojavnim potom izrekla kralju Humbertu svoje sočutje, upajoča, da bode laško orožje v Afriki kmalu zmagovito.

Zmagovito? Ali je v vsej „civilizovani“ Italiji katera reč, ki bi jo opravičevala, širiti njeno posest z orožjem v roki in s prelivanjem krvi? Ali je Italijan res boljši od Abesinca? Ali sta Viktorija in Viljem boljša vladarja, kakor Menelik, ki je potolkel laške batalijone, rešil svojo zemljo tujih roparjev in proužročil prevrat v rimskem ministerstvu?

Zgodovina pravi, vse se ponavlja. L. 216. pred Kristusom se je bila glasovita bitka pri Canni, v južni Italiji. Afrikanski vojvoda Hannibal je uničil tam rimsko armado broječo 86.000 mož. 70 tisoč jih je obležalo na bojišču in deset tisoč jih je bilo vjetih. In leta 1896 po Kristusovem rojstvu je pobil Afrikan Menelik 10.000 Italijanov pri Adui v daljni Afriki. Razloček je le ta: paganski Rimljani so sprejeli premaganega vojskovodjo Varro dostojno in ga zahvalili za njegov, če tudi brezvpešen trud; krščanski Italijani 19 stoletja pa divjajo in rohne in bi najraje linčali svojega nesrečnega generala. O, blažena olika blažene Italije!

Poučni in zabavni drobiž.

Važen ukaz učnega ministra. Učni minister baron Gautsch je izdal neki ukaz, po katerem se pri novih izdajah srednješolske knjige ne smejo preveč preminjati, tako da prve izdaje niso več za rabo. Omejiti se je le na najpotrebnejše premembe. Dosedaj so se večkrat knjige nalašč predelovale, da so le učenci morali vedno nove kupovati. Vsled ministerškega ukaza se bode mnogo denarja prištedilo.

Napredek. Nedavno je neki madridski list začel izhajati na koščekih platna in se ne tiska z navadnim tiskarskim črnilom, ampak s posebno barvo, katera v vodi kmalu izgine in tako imajo naročniki iz časnika — žepni robec. Tudi nekaj!

Pametna beseda za kadilce. Berolinski znanstveni časnik za zdravnike je nedavno prinesel daljši članek o kajenju tobaka. Med drugim pravi: Bolezni vsled kajenja se množijo čedalje tem bolj Nikotin (strup, ki se nahaja v tobaku) vpliva na človeško telo jako škodljivo; posebno človeškemu očesu je dim iz tobaka jako škodljiv, kajti obsega 7 stotink nikotina. Množica tobaka, katero more ali sme zdravi kadilec vsak dan pokaditi, brez strahu za svoje zdravje, je 20 gr. Smodka tako velika, kakor je naša „Kuba“ vaga 6 — 7 gr; iz tega sledi, da na dan tri smodke pokaditi, ne škoduje. So pa kadilci, kateri na dan pokadijo tudi 130 gr tobaka. Kadilci cigaret pokadijo na dan 50—70 gr. Razume se samo ob sebi, da čim več nikotina ima smodka ali tobak v sebi,

tem bolj škoduje. Očesne bolezni pri kadilcah javljajo se še le začenši s 40 leti.

Koliko stane vojna na Kubi. Madridski časopisi zadnjega tedna se bavijo s tem vprašanjem in prinašajo statistične podatke glede vstaje na Kubi. Po poročilih omenjenih časnikov je poslala Španija v Kubo do 1. marca 1896 nič manj kakor 118.000 vojakov. Ob času ko je vstaja izbruhnila, poslanih je bilo 13.000 vojakov. Stroški se dosedaj cenijo na 50 milijonov dolarjev. Za tekoče leto 1896 so stroški proračunjeni na najmanj 70 milijonov dolarjev. Vsak vojak stane vlado letno 500 dolarjev. V minoem letu je bilo pobitih 406 vojakov, 3472 pa jih je bilo žrtev žolte mrzlice. Vojna bo še pol drugo leto, kakor se zatrijuje.

Koliko stane vojak na leto? V Belgiji stane 413 gld., v Bolgariji 280 gld., na Danskem 353 gld., v Nemčiji 406 gld., v Angliji 1000 gld., v Franciji 268 gld., na Grškem 222 gld., v Italiji 366 gld., na Luksenburškem 250 gld., na Nizozemskem 321 gld., na Norveškem 291 gld., na Ruskem 364 gld., v Rumuniji 315 gld., na Švedskem 244 gld., v Srbiji 203 gld., na Španjskem 400 gld., na Turškem 348 gld. Povprek stane torej vojak na leto 350 gld.

Časopisje v Galiciji. V Galiciji izhaja sedaj 203 slovanskih listov, mej tem je 176 poljskih in 27 rusinskih. Deset je dnevnikov. V Levovu izhaja 92, v Krakovu 47 poljskih listov. Rusini imajo tri dnevnike. V Levovu izhaja 24 rusinskih listov. V Galiciji pa izhajajo tudi štirje nemški listi, štirje hebrejski in deset v nemško-židovskem narečju.

Novice.

— **Velikonočni prazniki.** Marsikomu bodo letos v živem spominu žalostni velikonočni prazniki lanskega leta. Grozovitega potresa, ki je ravno te praznike divjal, spominjal se bo vsak za vedno. Upajmo, da bodo letošnji za človeštvo toli pomenljivi velikonočni prazniki veseleji, kar želimo najiskreneje vsem čestitim naročnikom.

— **Procesija,** katero je ljubljanski škof za vse čase odredil Bogu v zahvalo, da nas je obvaroval še večje nesreče potresa in da bi nam zanaprej prizanesel to šibo, šla bo na velikonočno nedeljo popoldne iz stolne cerkve h kapelici Matere Božje na Friškovecu.

— **Potrjen zakon.** Cesar je potrdil od deželnega zbora kranjskega skleneni zakon glede razdelitve občine Lipljene v dve samostalni občini.

— **»Ljubljanski Sokol«** je slovesno otvoril minolo nedeljo svojo novo telovadnico v Narodnem domu. Dopoldne ob 11. uri je bila slavnostna izročitev telovadnice svojemu namenu, zvečer pa je bil jour-fix.

— **Tretji koncert »Glasbene Matice«.** Da ustreže „Glasbena Matica“ občni in vsestranski izraženi želji, priredi v soboto dne 11. aprila zvečer v Sokolovi dvorani „Narodnega doma“ tretji koncert z vspešnim prvega letošnjega društvenega koncerta, oziroma z vspešnim prvega koncerta na Dunaju. Vspored obsega kakor znano mej drugim tudi krasne narodne pesmi, katere je harmonizoval gosp. koncertni vodja Hubad. Pri koncertu nastopi damski zbor v narodnih nošah. Oglasila za vstopnice naj se prijavljajo pri gosp. Šešarku v Šelenburgovih ulicah.

— **Valvazorjev spomenik v Ljubljani.** Naučno ministerstvo je odobrilo osnutek Valvazorjevemu spomeniku, kateri je izdelal kipar g. Alojzij Gangl in sklenilo naročiti mu, naj po tem osnutku izdela na državne stroške model. Spomenik stal bo kakor znano pred muzejem in bo od brona.

— **400letnico** obstoja župne cerkve obhajajo v Novem mestu.

— **Druga železniška zveza s Trstom.** Dne 30. marca se je v železniškem ministerstvu vršilo posvetovanje o drugi železniški zvezi s Trstom. Posvetovanja so se udeležili zastopniki železniškega, finančnega, trgovskega in vojnega ministerstva. Posvetovalo se je o predloženih načrtih, katere bi bilo upoštevati za to železnico. Po dveinpolurnem posvetovanju se je sklenilo, da je predložene načrte še popolniti. Ko se to zgodi, se ministerska komisija zopet snide in konečno izreče svoje mnenje, kje naj bi se gradila nova železnica v Trst.

— **Topničarsko vojašnico** gradili bodo v Ljubljani ob Dunajski cesti za sv. Krištofom. Komisiji, katera je imela na log izbrati prostor, je to stavbišče najbolj ugajalo. Zgradbo se prične takoj.

— **Knežji dvorec** v Ljubljani bodo podrli in stavbišče na drobno prodali.

— **Celjsko pevsko društvo** priredi dne 31. maja na vrtu hotela pri kroni veliko pevsko slavnost s prijaznim sodelovanjem telovadcev in tamburašev „Celjskega Sokola“ in „Šmarske godbe“. Vrli Celjani le tako naprej!

— **V smrt na vešalah** so obsodili dne 31. marca v Celju storilca groznih umorov v Trojanah in na Vranskem. Pavla Fermeta. Jožef Mazzoni, ki je bil sozatožen je bil oproščen. To je tisti Mazzoni, na katerega je letel tudi sum, da je umoril agenta Stedryja v Ljubljani. Ker je pa manjkalo zadostnih dokazov za to, so preiskavo ustavili.

Dvojni umor in samomor.

Koncem minolega meseca se je pri Dunaju dogodilo grozno hudodelstvo. Že postaren mož s štirimi otroki je imel znanje tudi z ne več mlado vdovo z dvema otrokoma, katerega pa ni hotela vzeti. Karol Stundner ima že 40 let in je strojni ključar ter ima štiri otroke 21, 17, 4 in 3 let. 41letna vdova Steiner ima dve hčerki 14 in 13 let in tudi ni brez vsega premoženja. Nedavno je prodala hišo in si kupila prodajalnico z mešanim blagom.

Steiner je imela dolgo znanje s Stundnerjem. On je silil, da se vzameta, ali ona je pa vedno odlašala. O njej se govori, da je malo lahkomisljena in je rada vodila moške za nos. Sedaj je imela znanje z nekim krčmarjem in ga je tudi nameravala vzeti. To je Stundner izvedel in je bil močno ljubosumen. Sklenil je njo in sebe usmrtiti.

Ob najstih po noči je nekega dne prihitela iz stanovanja omenjene Steiner njena štirinajstletna hči, ki je bolna za ošpicami, klicat na pomoč, ker ležita v stanovanju v krvi njena mati in Stundner. Natančnejega deklica ni mogla povedati.

Policija je našla oba s prestreljenima glavama. Stundner je bil že mrtev, Steiner je pa umirala. Konstatovalo se je, da se je umor izvršil z Steinerjeve revolverjem, dvombe tudi ni bilo, da je Stunder morilec.

Žandarski stražmojster Dornberger je šel v stanovanje Stundnerjevo, če bi našel ondu kako pisanje, kaj je povod hudodelstvu. Našel je 21letnega Stundnerjevega sina spečega v postelji. Sin se je grozno prestrašil, ko mu je žandar povedal, kaj se je zgodilo. Sin je povedal, da ni našel svetilnice na pravem mestu, ko je prišel domu, in iz tega sklepal, da je

bil oče poprej doma in je zopet odšel, kar se mu pa ni zdelo čudno. Žandar je začel iskati, in našel je pismo, v katerem sam samomorilec prosi svoja starša otroka, naj mu odpustita, kar je storil, ker več živetni ni mogel, tega malega pa ni mogel samega pustiti na svetu. Iz tega so sklepali, da je fantka umoril, ker ga ni bilo doma, kar pa starši sin poprej ni opazil. Iščeta in najdeta v omari za obleko otroka obešenega.

Nadalje se je dognalo, da je Stundner prejšnji dan tega štiriletnega sinka vodil od gostilne do gostilne, da ga je opijanil in ga v pijanosti umoril. Dognalo se je pa tudi, da je hotel umoriti tudi svojo triletno hčerko, ki pa ni doma, temveč je pri botri. Bil je šel po njo, a dekletce ni hotelo ž njim in je močno jokalo, za to je je pustil.

Najstarši Stundnerjev sin je od tega dogodka tako vznemirjen, da se boje, da bode zblaznil ali pa nevarno zbolel. V nevarnosti je pa tudi Steinerjeva hčerka, katera se je prehladila, ko je bila v sami srajci šla po policijo. Druge Steinerjeve hčerke pa ni bilo doma, biva pri nekih sorodnikih. Ta dogodek je vzbudil veliko senzacijo, posebno ker je Stundner bil znan kot reden, trezen in pošten mož. Ljudje vso krivdo izražajo le na umorjenko, ki nikakor ni bila na najboljšem glasu.

— **Nesreča.** Pri Raku v Porečah na Koroškem imeli so nad kletjo napravljen konjski hlev in sobo za hlapce. Po noči od 23. do 24. sušča udrl se je obok nad kletjo in konji ter hlapci so padli v klet. Jeden hlapec, mlad fant, kateri bi imel letos prvokrat iti k naboru, je obležal mrtev pod kamenjem. Konjem se ni nič zgodilo.

— **Požar.** Huda nesreča zgodila se je po noči od 23. do 24. marca v Voglah na Koroškem. Po 8. uri zvečer, ravno ko so ljudje šli k počitku, začelo je goreti pri Leberju in kmalu so bila vsa poslopja Leberjeva in Kovačeva v ognju. Kako je ogenj nastal, se še ne ve prav, nekateri pravijo, da je v skednju nekaj poknilo in da je potem kar na več krajih naenkrat začelo goreti. Pri Kovaču so morali zbežati čez hodnik na prosto, ker so stopnjice že gorele, in otroke kar pometati čez hodnik. Gospodar in gospodinja sta se pri tem hudo ožgala. Došli sosedi in požarna bramba iz Šmarjete so zabranili, da se ogenj ni še bolj razširil. Škoda je velika. Oba posestnika sta zavarovana. Zgorelo je tudi nekaj živine in našla je v ognju žalostno smrt tudi sestra posestnikova, 38letna Katarina Rozman. Ko je že gorelo, hitela je še v hišo po obleko in ni se več mogla rešiti. Drugi dan so našli samo nekaj kostij pod pepelom.

— **Eksplodizija plinove peči.** Dne 16. m. m. je v Parizu se v neki hiši razletela plinova peč in prouzročila velik strah. V nočni obleki so bežali nekateri ljudje na streho in klicali na pomoč. V dveh stanovanjih je podsulo 12 ljudi, ker se je udrl strop. Šest jih je hudo poškodovanih. Hiša je tako poškodovana, da jo morajo podreti.

— **Velika nesreča v Lillu.** V Lillu na Francoskem je v noči mej 28. in 29. marcem pogorela cerkev in bolnica in je ogenj napravil mnogo škode. 16 bolnikov je umrlo, ko so jih prenašali iz bolnice vojaki. Vojaki so v bolniški lekarni se napili strupa, misleč, da je žganje in jih je sedem umrlo, dvajset pa nevarno zbolelo.